

Munkahelyük a világgpiac

Gyógyszerkereskedők

Mindenki tudja, hogy a gyógyszer különleges áru. Más mint a kenyér, a ruha, vagy az építőanyag. A fejlesztők és a gyártók, a patikusok és a külkereskedők munkája, gondja sem a szokásos. A kipróbált és ismert gyógyszerek tömeggyártása, élelkesítése bevált recepteket, pontosan körülírt sémákat követ, de minden eredeti, új termékért meg kell járni a Kálmária-hegyet.

Évente átlagosan 10-12 valóban eredetinek mondható gyógyszerújítás születik a világon. Vegyészek és gyógyszervegyészek kezdik a munkát. A tapasztalatok szerint nem kevesebb mint 10 000 új molekulát állítanak elő, amíg közülük egyetlen vegyületet gyógyászati célra alkalmasnak találnak. Ha már megvan az új vegyület és szabadalom védi, akkor még további 6-8 év szükséges az új, eredeti gyógyszer kifejlesztéséhez, törzskönyvezéséhez. A különböző laboratóriumi, kémiai fizikai, mikrobiológiai vizsgálatok, az állatkísérletek, a klinikai kutatások nemcsak időt, pénzt is igényelnek. Egyenként átlagosan 6-8 millió dollárt. Egyebek között pl. a szigorú előírásoknak megfelelően 20 generáción át — egészen tangerimalacon és szűkség esetén kutyán, vagy majmon — ellenőrzik: az új gyógyszer nem okoz-e magzati károsodást.

Tilos reklámozni

Miután kész és kipróbált az eredeti készítmény, bevezetése, a propaganda még további 1-1,5 millió dollárt felemészt. Az új gyógyszereket ugyanis a nagyközönség körében reklámozni tilos. Az orvosokkal kell azokat megismertetni. Ezért a forgalomhozatal megelőzőik különböző tudományos tanácskozással és értekezéssel, valamint rendszeres, szervezett orvosi látogatások. A piaci munka döntő és költséges része a sajátos propaganda.

A gyógyszerforgalmazás világszerte egyenletesen évi 5-7 százalékkal növekszik, függetlenül a konjunktúrális ingadozásoktól. Így az árhoobbanást követő világgazdasági válság hatását lényegében nem érzékelték a gyógyszer-kiülkereskedelem.

Igaz a verseny a sajátos piacon már előzőleg igen erősen kiéleződött. A Kontergán és más szerek körül támadt nemzetközi botrányok szolgálták ürügyül a 60-as évek végén a gyógyszerfejlesztés és -propaganda megszervezésére. Az intézkedések a multinacionális vállalatok monopol helyzetének megszilárdítására, a gyengébb versenytársak kiszorítására vezettek.

Két mázsa jegyzőkönyv

Jellemző pl., hogy az egyik új magyar gyógyszer NSZK-beli engedélyezéséhez

Kockázattalalás. Helytállás. Versenyképesség. Kezdeményezés. Újtás. Refrénserűen visszatérő szavak. A valóág nem ismer varázsigéket, ezért a jó jel-szavak is olykor üresen csenjenek. Becsülnék tehát azokat, akik munkájukkal példát mutatnak, a szavaknak értelmet, tartalmat adnak.

az egészségügyi hatóságokhoz benyújtott dokumentáció (klinikai jegyzőkönyvek, laboratóriumi vizsgálatok) anyagának súlya elérte a 2 mázsat. Itt jegyezzük meg, hogy az új magyar gyógyszer kifejlesztésében NSZK-beli és amerikai szakemberek is részt vesznek. Közreműködésük elsősorban a hazai szűkös klinikai kutatókapacitásokat bővíti. A külföldi magyar vállalatok és érdekeltségek másik fontos feladata a gyógyszerpropaganda. Példaként említsük, hogy a gyógyszer-értekezésre létesített indiai — magyar vegyes vállalat 400 dolgozójából 100 az orvosok felkérésével foglalkoztak. Tájékoztatták őket az újításokról, és ajánlják azok alkalmazását.

Az új gyógyszerekért folyó harcban a piacért, a hírnévért, a haszonért folyó éles verseny tükröződik. Az újítás létkérdés. A magyar gyógyszeripar 70 külföldi licenccel vásárolt az utóbbi években. A más országokban értékesített hazai gyártási eljárások és technológiák száma együttesen hasonló nagyságú.

A Medimpex gyógyszerkínálatában rendszeresen — így jelenleg is — található új és eredeti magyar készítmény. A Chinoin találmánya a Deprenyl—MAO—B, a Parkinson-kor terápiájában, az idős korban fellépő idegrendszeri betegségek-nél, a kéz remegésénél alkalmazható eredményesen. A CAVINTON, a Kőbányai Gyógyszerárnyagár eredeti készítménye agyi értágító. Az Egyesült Gyógyszervegyészeti Gyárban kifejlesztett Sanegy új vérnyomáscsökkentő gyógyszer. A Gyógyszerkutató Intézetben az idegfeszültséggel és vegetatív zavarokkal járó megbetegedések orvoslására dolgoztak ki gyógyszert, Grandaxin néven.

Világpiaci helyzetünk szilárd

Miközben a gyógyszergyárak tömege kerül csődbe világszerte, a magyar ipar megszilárdította világpiaci helyzetét. Hazánk a gyógyszerexportban az egy lakosra jutó kivittelt tekintve Svájc után a második, abszolút értékben pedig a 10-11. a világ ranglistáján. A nemzetek közötti teljes gyógyszerforgalom 5 százalékat magyar készítmények alkották. A fogyasztási messze meghaladó mérték-

ben, átlagosan évi 20 százalékkal nő a magyar gyógyszer vásárlása a legégetőbb piacokon.

Hogyan sikerült? A módszereket elemezni, a jó tapasztalatokat általánosítani és széles körben hasznosítani kellene, de az információk — dr. Toldi Ferenc vezérgazdától-helyettes és dr. Gyulai Péter főosztályvezető-helyettes — tartózkodóak. A Medimpex — mondják — kizárólag külföldre dolgozik. A hazai közönség előtt szívesebben népszerűsítik a gyárakat. A múlt évévként is nyitott könyv, izgalmas titkot, bizonytalanságot csak a jövő hozdaz.

Arra keresik a választ, mi lesz 1990-ben. Hogyan bővíthet a magyar gyógyszerpiaca az eddigi ütemben? A készülő távlati terv szerint a jelenlegi 22 ország helyett, 35-40-ben működik majd tudományos és kereskedelmi iroda 1990-ben. A magyar érdekeltségű külföldi gyógyszeriparok száma a jelenlegi 2-ről 20-ra emelkedik. A visszszámítás logikája szerint napjainkban kell felfedezni azokat az új és eredeti vegyületeket, amelyek a 80-as évek végén a korszerű gyógyszerek hatóanyagává válnak.

A Medimpex távlati tervét is a gyógyszeriparral teljes összhangban készíti. Közösen gondolkodnak, együtt, összehangoltan cselekednek. Közös kasszába kerül minden nyereség. Így, összefogva erősebbek és messzebbre látnak.

Kovács József

Harmincéves lesz

KGST-évforduló előtt

A KGST — amelynek 10 szocialista ország az egyenjogú tagja — januárban ünnepli fennállásának 30. évfordulóját. „A gazdálkodási szférában három évtized alatt a kölcsönös szállítások egyeztetésétől eljutottunk az integrációs intézkedések távlati tervezéséig” — jelentette ki a KGST-ről szólva Alekszej Koszigin szovjet miniszterelnök. Az 1971-ben elfogadott Komplex program már kézzelfogható eredményeket hozott, elősegítette a gazdasági együttműködés korszerűsítését, a gyártás-szakosítás és kooperáció fejlesztését, fontos létesítmények közös építését, a KGST-tagországok tervekészítésének koordinálását.

A KGST-országokban gyorsuló ütemben fejlődik a gépipar. Ennek az ágazatnak a részesedése 1976-ban a tel-

Vita a panelről

2. A változás évei

A tegnapi cikkből az is kiolvasható, hogy tudunk mi is olyan merevek lenni, mint a cementből és kavicsból öntött beton. Az is elhangzott, hogy sok tapasztalat gyűlt össze. Melyik tapasztalat a legfontosabb? Azt hiszem, a legapróbbat is mérlegre kell tenni, mert eldobni sorozatban újjászülő nagy veszteséget jelent. A magunk szakállára emeljük csak ki a sorból, hogy a tanulás éveit alatt kitalálták az építészek, lehet a panelből mást is, az eddiginél jobbat is csinálni. Sőt tovább is léptek, hiszen a gondolat szeret rögtön láncolattá, szép füzérré kapcsolódni. Ha lehet, akkor legyen kötelesség is kihozni mindent ebből az új és igen szapora építési módból. Természetesen addig takarózhajtunk most is, ameddig a takarónk ér, de lehetőleg ne szabjunk olyan takarókat, amelyek alól tíz év múlva, nyújtózkodás nélkül is, kilóg a lábunk.

Szerepel a tervekben a szegedi házgyár rekonstrukciója. Kézenfekvő a lehetőség: ha mindenképpen cserélünk kell a sablonokat, akkor cseréljük ki ne csak újakra, hanem másfajtaakra is. Első látásra is jó a gondolat, de ha körülteudjeljük más érvekkel, akkor kitűnik, megingott vagyunk, ahonnan ez a beszélgetés elindult. Lemaradással indultunk — ezt mondta a tervező —, a hatvanas évek szempontjai szerint dolgoztunk. Ha befejeződik valamikor, nyolcvanegyben a rekonstrukció, megingott azokat a szempontokat veszi figyelembe az építőipar, amit már most is tudunk, sőt öt-hat évvel ezelőit is tudunk. Pedig mást nem tehetünk, a rekonstrukció első lépésénél tudnunk kell, mit akarunk.

Mielőtt arra a következtetésre jutnánk, hogy itt újra becsavarodtunk, mondjuk ki, hogy jó elképzelések születtek a közbeeső időszakra

is. Az egyik: ha már most tudjuk, hogy valami nem egészen jó, ne gyártsuk tovább sorozatban. A másik: ha új megoldásokat tervezünk, amit lehet, próbáljunk ki az átmeneti időszakban. Radikális változtatásra ugyan nincs lehetőség, de néhány új típus addig is beiktatható.

Az eddigi nyomós érveket nem körözi le, de igen erősen alátámasztja az a tény, hogy mind előbbre haladunk a Belváros rekonstrukciójához. Szép városunkba kár lenne behozni azokat az épületformákat, amelyek ne ragadtnak el bennünk kint sem.

Mire számíthatunk az átmeneti időszakban? Kérem, ne nevelsenek most, mert bármilyen könnyű is viccet fagni belőle, óriási lépésről van szó. Megkísérelje az építőipar, hogy olyan házakat épít, amelyek hetesod alatt se ártnak be igaz, hogy ezt a régi jó építőmesterek nagyon jól tudták, a gyári technológia mostanáig adós vele. Nem vigasztalhat bennünket az a cáfolhatatlan tény sem, hogy nem vagyunk hátrább, mint a többi házgyár környéke, hiszen ott is beáznak a tetők. Az egyik tervező szavaival szerint, ha kicsit görbe lesz a fal, attól még fal marad, de a tetőnél a selejtszázalék csak nulla lehet.

Még mindig tart az intelem, hogy örizzük meg komolyságunkat: ferde tetőkkel akarják az esővizet és az olvadó hó levét levezetni a házakról. Sok-sok szempont szót a lapos tetők mellett, de vagy a szigetelőanyag nem volt jó vagy nem jól rakták föl. Dúl a vita a gyártók és felhasználók között, öre nem mentek még, de porre igen Akármelyik nyeri is, a tető akkor is beázik. Azt hallottuk, a számítások szerint talán a ferde tető sem lesz drágább mint eddig a lapos volt.

Az épületek külső képét leginkább az erkéllyel lehet változtatni. Több lesz a kiugró erkély és ennek több előnye is van. A városkép mellett az is jó szempont, hogy nem a lakásból rekeszt le egy darabot.

Régi nóták: miért szürke minden új ház? Természetesen megkérdeztük most is. Arra számítottunk vagy a tervező, vagy az építő megmagyarázza majd, legjobban a szürke. Diplomáciai nyelven szólva teljes nézetazonosság alakult ki, mindnyájan epednek a színes házakért. Nosza rajta! — mondjuk mi erre. Legalább az újakat főssük be! Az építők házána is azt említtük meg csupán, ha a sajátjukat tudják színezni, csináljanak ilyet nekünk is. Világ-szép színes házakat tudnának gyári megoldásokkal is építeni, azt mondják, de nincs rá pénz. Egyelőre a simán maradó betonlapokat, a kiugró erkélyeket főtők majd. Mi többre vágyunk, és sokat várunk attól a föl-ismeréstől, hogy egy-egy háztömb esztétikai értéke éppúgy fontos, mint az, hogy ne fújjon át rajta a szél. Talán a Belváros sürgeti majd a szép színeket.

Belső változások is várhatók. A toporgó kis konyhák helyett, visszakapva rangját, használható konyhákat terveznek. Lehet, hogy az előkészítő és főző rész nem lesz nagyobb, mint a mostani, de csatlakozik hozzá olyan szöglet, ahol egy asztalon még a négytagú család is tud együtt, egyszerűen ebédelni. Azt is tervezik, szaporítják azokat a lakásokat, amelyekben több fél-szoba van. Korosztályok és nemek otthoni életmódja annyira eltér egymástól, mindenképpen figyelembe kell venni.

A tervezők igazgatója mondta, hogy kezd kialakulni a tervek készítői és azok megvalósítói között az összhang kölcsönösen belátták, hogy előre lépni csak úgy lehet, ha mindketten tudják, az a lépés jó megoldható, sőt szükséges. Együttes műszaki konferenciák sürgetik, hogy a tervezőknel fölhalmozott tapasztalat, a tanulóévek legnagyobb haszna, jusson el az építőkhez is. Sőt az is tudjon róla, aki a leckét földadja.

Itt is társat keres magának a gondolat, és elkezd rágolni. Örülni lehet a kibontakozó összhangnak, hiszen légvált rajzolgat magának az a tervező, amelyik nem veszi figyelembe, mire képes és mire hajlandó az építőipar. De ha a pillanatnyi adottságok és kényszerhelyzetek hatására lemondana a tervező arról, hogy minden tudását, ötletét — bocsánat a szóért, de a játékat is ide értjük — beledobja munkájába, akkor hatalmas nemzeti értékeket fecsérelnek el. Erzésünk szerint a szikrázó vita továbbra is hajtóró marad, a fantáziára pedig, ahogy következő cikkünk utal majd rá, a betonkemény panel világában is szükség van.

Horváth Dezső

Harminc olimpiai útvonal

Az INTURISZT harminc turista útvonalat határozott meg. Az olímpiai játékokra a Szovjetunióba érkező turisták felkereshetik a fekete-tengeri üdülőhelyeket, a Baltikumot, Közép-Ázsiát és Közép-Oroszország ósi városait, Szibériát, a Távok-Keletet. Az olimpiai játékok idejére az autós turistáknak 16 útvonalat terveznek (BU-DAPRESS—APN)

V. Nakarj-kov
(APN—KS)

Társadalmi törvények és bíróságok

A Német Demokratikus Köztársaságban a munkaügyi döntőbizottságok a szocialista jogszabályok megszilárdítását szolgáló tevékenységük negyedszázados múltját ünneplik az idén. Az országban jelenleg több mint 25 ezer üzemi kollektíva által megválasztott társadalmi bíróság működik, ezeknek

mintegy 225 ezer tapasztalt, élenjáró dolgozó a tagja. A német munkásmozgalom történetében először 1953 áprilisában tettek javaslatot szakszervezeti munkaügyi döntőbizottságok megalakítására, melyek elsősorban munkaügyi viták intézésére voltak jogosultak. Ezután egyre növekedett az üzemi bizottságok jelentősége, míg 1968-ban — a területi vá-

lasztmányi bizottságokhoz hasonlóan — társadalmi törvényekben rögzítették ezek szabályzatát. Ma már büntetőeljárásokban, kihárításokban, visszavételek esetén, iskolakötelezettség elmulasztásakor, valamint egyszerű jogi vitákban és újításokkal kapcsolatos kérdésekben (BUDAPESS — PANORAMA)

A felsorolt példák a testvéri országok érdekeltségének csak egy kis részét jelzik a sokoldalú együttműködésben, amely óriási méretekben valószínűleg megkorunk gazdasági életében, kezdve az úrkutatótól az atomerőművek építésén keresztül a mindennapi kenyérig.

A KGST nem zárt szervezet, nem fordul befelé, több mint 60 nemzetközi gazdasági és tudományos-műszaki